

Bílovice nad Svitavou

Rekonstrukce výpravní budovy železniční stanice

Technická zpráva

Kamenné prvky fasády

listopad 2018

Přemysl Blažík - restaurátor a kamenosochař

Hraničky 240/2
66441 Troubsko
Česká republika

Telefon 608 429 809
E. Mail blazik.premysl @ seznam.cz

Součástí plánované rekonstrukce železniční stanice Bílovice nad Svitavou je i ošetření kamenných prvků fasád. Tato zpráva je vypracována na žádost architektonického ateliéru, „knesl kynčl architekti s.r.o.“. Vizuální průzkum proběhl v říjnu 2018.

Kamennými prvky se rozumí sokl a kamenné parapety oken, které jsou vyrobeny z nepříliš kvalitního porézního pískovce s nízkou tvrdostí.

Stav kamenných prvků

Sokl

Soklová část je tvořena třemi až čtyřmi vrstvami bosovaných kvádrů s obíhajícím páskem a špicovaným povrchem bosáže. V průběhu času byly zvětralé či jen zaprášené povrchy opatřeny nátěry, které zpravidla nevhodně uzavřely povrch a urychlily tak hloubkovou korozi kamene. V kombinaci se zavlháváním, ať již ostřikem či vzlínáním vlhkosti, a solení chodníků jsou zpravidla spodní vrstvy kvádrů dožilé. Vyjimku tvoří méně zvětralé trojvrstvé kvádrování nástupiště, které je chráněno před přímou povětrností, avšak i na povrch této části byl v minulosti proveden nátěr.

Parapety

Parapety jsou jednoduché kamenné desky pod hranou opatřené okapnicí. Jejich stav se vyznačuje vysokou mírou mechanického poškození, kámen je na mnoha místech doplněn betonovými hmotami, překryt nátěry a krustami a místy zasažen řasami a mechy.

Kamenné prvky lze označit za architektonicky i výtvarně důležité pro celkový výraz budovy a z tohoto hlediska je žádoucí v maximální míře je zachovat.

Možné způsoby sanace kamenných prvků

Pro zachování výrazu kamenných prvků je důležité provést odstranění nátěrů, které však musí proběhnout – vzhledem ke kvalitě pískovců – tak, aby nebyl ztracen s nátěrem i tvar bosáže či opracovaný povrch páskování. Nejvhodnějším způsobem je použití mikropískování, které při citlivém přístupu minimalizuje škody na originálním povrchu. Pro užití tohoto postupu hovoří provedená zkouška, jejíž výsledek dokládá fotodokumentace. Pro úplné dočištění však bude nutno mechanicky odstranit zbytky malt a nátěrů, které při citlivém čištění nelze strojně odstranit. Sokl severozápadní strany natřený cementem lze očistit pouze ručně oklepem.

Další možností je mechanické odstranění pomocí špachtlí či broušení, které však na povrchu bosáže může způsobit tvarové změny. Chemické odstraňování vzhledem k poréznosti pískovce nedoporučuji, stejně jako mytí tlakovou vodou.

Dožilé kameny ve spodní vrstvě lze nahradit kopiemi kvádrů a to buď z přírodního kamene a nebo z betonových výdusků provedených ve shodné struktuře a barevnosti. Přírodním kamenem lze i vložkovat jednotlivá poškozená místa.

Vysoce zvětralé kvádry, tedy kámen, který má ztrátu pojiva zrn, je možné zpevnit nátěry organokřemičitanovými roztoky, lze konstatovat, že tento nátěr je vzhledem k stavu hmot nutno užít plošně.

Hmotové úbytky na zachovalých jednotlivých kvádrech či parapetech lze nahradit minerálním tmelem.

Veškeré práce na soklu jsou smysluplné pouze při provedení hydroizolace.

Vodorovné plochy parapetů lze chránit hydrofobním nátěrem.

Použití vhodných materiálů

Pokud bude při rekonstrukci užito přírodního kamene, doporučuji provádět doplňky z Božanovského pískovce. Výdusky lze zhotovit do forem připravených odlitkem originálu.

Po očištění povrchů je nutno kámen zpevnit vhodným organokřemičitanovým nátěrem (Porosil RZ fy Aqua Bárta, KSE 300 fy Remmers atp.).

Hmotové doplňky lze provést minerálními tmely buď připravenými (Keim, Remmers atp) a nebo míchanými na místě na bázi bílého cementu, vápenného pojiva, křemičitého písku a plastifikátoru v odpovídající struktuře a barevnosti.

Detail postupu zvětrávání kamene pod nátěrem

Bosovaný sokl nástupiště

Zvětralá spodní vrstva soklu

Krusta ze vzdušných depozitů a doplněk betonem

Sokl severozápadní strany – nátěr cementovým pačokem

Zkouška čištění mikrotryskáním

Povrch kamene s nátěrem před a po čištění

Povrch kamene před a po čištění

